Møteinnkalling
5/19

Utvalg:	**Verneområdestyret ORF**
Møtested:	KRISTIANSAND – Fylkeshuset -
Dato:	12.09.2019
Tidspunkt:	09:00 – 15:00

Eventuelle forfall må meldes snarest til Verneområdeforvalter med bekreftelse for personlig vararepresentant omgående. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste
5/19

Utvalgssaksnr	Innhold	Lukket	Arkivsaksnr
ST 33/19	Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møter allerede godkjent.		
ST 34/19	Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder		
ST 35/19	**Befaring til Høyfjellet og Daudmannsholmen** • Kl 09:00 – befaring til Høyfjellet og Daudmannsholmen. 08:30 møtes på Fylkeshuset for felleskjøring.		
ST 36/19	**Orienteringssaker** **OR-1:** Oppdatering om oppsetting av gjerder på Herøya **OR-2:** Presentasjon fra Trond Johansen – Kristiansand kommune **OR-3:** Sitkagran prosjekt **OR-4:** Besøksstrategien – veien videre **OR-5:** Skorveheia Vindmøllparken – presentasjon fra Norsk Vind		
ST 37/19	**Styresaker**		
ST 38/19	**Flekkefjord landskapsvernområde:** **Sikringstiltak ved Brufjell**		**2019/7669**
ST 39/19	**Eventuelt** • Møteplan høsten		

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/7668-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 12.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 36/19	12.09.2019

Orienteringssak 1: Oppdatering om oppsetting av gjerder på Herøya

Saksopplysninger

Fra: Asbjørn Lie <asbjorn.lie@uia.no>
Sendt: 10. september 2019 14.37
Til: Solstrand, Maria-Victoria <fmavmso@fylkesmannen.no>
Emne: Strandenga på Hærøya

Hei jeg sitter og skriver rapport for strandenga på Hærøya. Resultatet for både strandrødtopp og har vært veldig bra med anslag på rundt 8000 blomstrende strandrødtopp og 5500 dverggylden. Det hadde vært fint med litt info om hvordan beitingen har vært gjennomført i 2019, antall dyr og beitetidspunt i enga. Har sauene tilgang på hele øya når sauene slippes på i strandenga?

Hører fra deg, mvh

Asbjørn Lie
Prosjektleder
Naturmuseum og botaniske hage
Universitetet i Agder
Telefon: +47 97064081

Vurdering

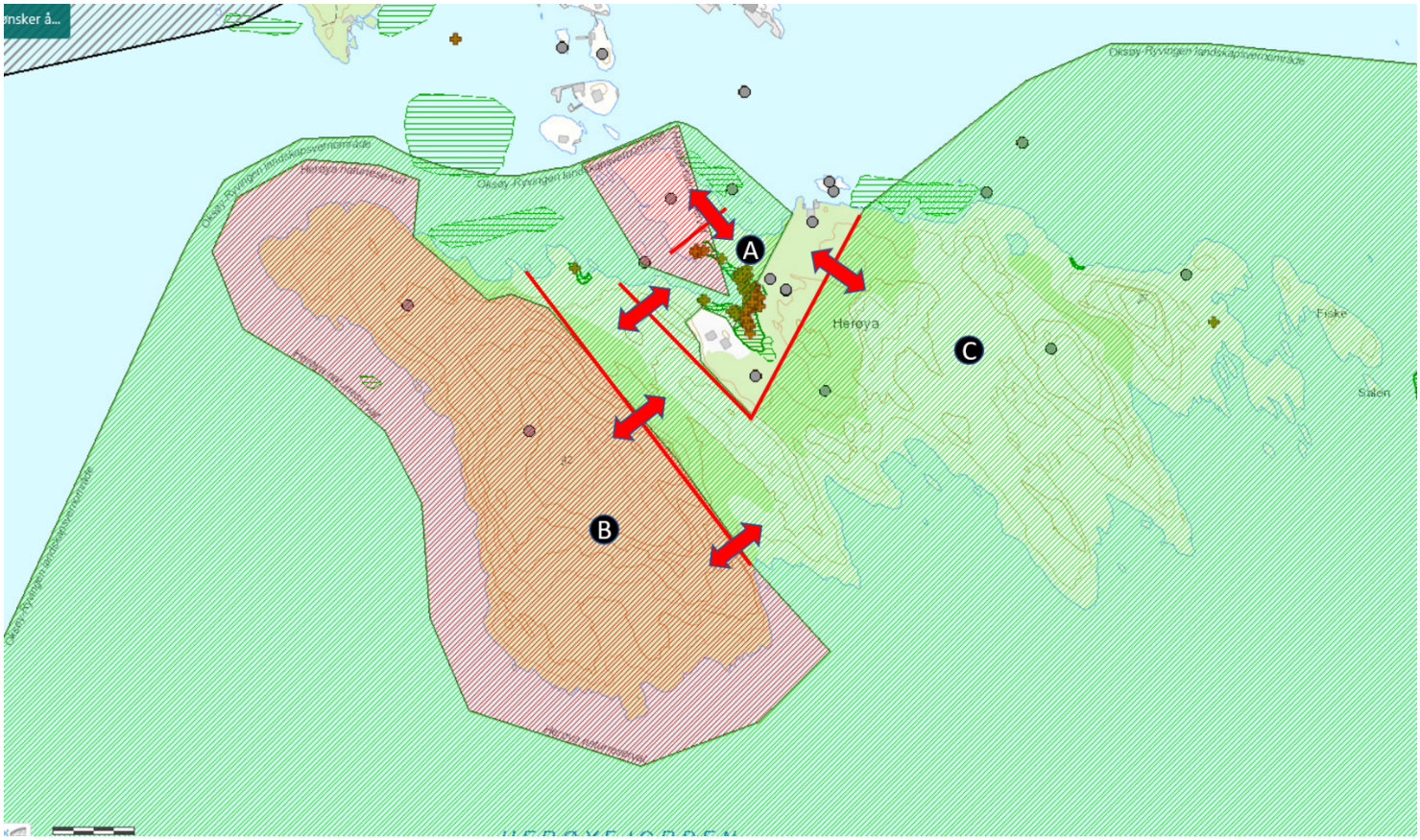

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/7669-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 12.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 38/19	12.09.2019

Flekkefjord landskapsvernområde: Sikringstiltak ved Brufjell

Forvalters innstilling

Verneområdestyret vedtar en søknad til Miljødirektoratet for gjennomføring av krisetiltak i tillegg til en helhetlig tilstandsrapport ved Brufjell i Flekkefjord landskapsvernområde.

Saksopplysninger

Ferdselstellerne på Brufjell viser til at antall besøkende er opp over 25.000 årlig og øker. Det er behov for umiddelbart sikringstiltak for å sikre sikkerheten til de besøkende. Næringssjef, jordbrukssjef, og beredskapssjef fra Flekkefjord kommune samt brannvesenet, verneområdestyreleder, og Magma Geopark dro på befaring 2. september. Følgende er tre rapportene fra befaringen som viser til at 1.300.000 kr trenges i nærmeste fremtid for sikringstiltak.

- Kutt i vaieren som medfører stor fare for kutt hos de som drar hånden over.
- Rustne bolter og «quicklinks». Boltene som holder vaieren samt koblingsstykkene er rustne og må skiftes umiddelbart.
- Vaieren forskriftsmessig terminert samt at bolten som holder vaieren på midten er ikke beregnet for formålet.
- Flere av trinnene er bøyd og skadd. Noen så ut til å ha fått en svak bøy som kan skyldes stor belasting fra mange turgåere, mens de fleste som var bøyd så ut til å ha blitt truffet av steinsprang. I tillegg er de glatte og grunne.
- Flere trinnene er rammet av steinsprang. Når trinnene blir truffet kan også besøkende blir truffet så det må sikres mot steinsprang. En stein på 2 kg som treffer en person i hodet etter

å ha hentet fart i 10 til 15 meter, vil være dødelig. Ingen går med hjelm. Det er to spesielt farlige områder der steinsprang kan komme fra og det er fra tilkomststein over gjølet og fra fjellveggen/side over selve gjølet.

Vurdering

Verneområdestyret må søke om tiltaksmidler umiddelbart. Det er åpenbart at vi må gjøre noe snart å sikre sikkerheten til de besøkende.

I tillegg, er det anbefalt å bestille en helhetsvurdering og tilstandsrapport av hele området for videre planlegging av besøksstrategien.

I styremøte 4/19 den 30. august 2019 har verneområdestyret vedtatt følgende:

Vedtak:

Verneområdestyret vil ha en tilstandsrapport for hele strekning – fra parkeringsplassen til gryter - så snart som mulig. Hovedtemaer er ras sikring, bygging av steintrapp, tilstand av vaier, status om endring av verneforskriften for å inkludere båndtvang i beiteområder, plassering av toaletter, blant annet.

En helhetlig tilstandsrapport for hele området kreves også umiddelbart for planlegging av besøksstrategien. Det krever tiltaksmidler som vi ikke har per idag.

Budsjett for krisetiltak ved Brufjell landskapsvernområde

Flekkefjord kommune. 22.08.2019.

Vi har opplevd en sterk økning i antall besøkende de siste årene og opplever nå at vi ligger bakpå med tiltak for å skjerme naturverdiene, sikre sikkerheten til de besøkende og skjerme lokalbefolkningen mot konsekvensene av besøkstallene. Alt tyder på en eksponentiell vekst de neste årene. I år opplevde vi et ankelbrudd ved Brufjellhålene og det er kun et tidsspørsmål når neste uhell inntreffer. Utfordringene vi har ved Brufjell er knyttet til den svært utfordrende typografien. Landskapet er så bratt, vått og med så mye løs masse og stein at turene i ganske stor grad kan betegnes som klatreturer. Vi har måttet gå gjennom de tiltak som er gjort til nå og må konstatere at vi ikke har kontroll på deler av ruten med hensyn til de besøkendes sikkerhet. I påvente av en vedtatt besøksstrategi så ber vi om bidrag fra miljødirektoratet for å bøte på de mest prekære problemene vi opplever.

Forslag til tiltak:

1. **Nedstigningen til Brufjellshålene fra Brufjell.**

Med bistand fra miljødirektoratet har kommunen tidligere sikret nedstigningen til Brufjellhålene med vaier og stigbøyler. Vaieren har delt seg opp og kan gi kuttskader til klatrende tilreisende. I tillegg har de påmonterte stigbøylene blitt bøyd og er altfor glatte. Det må skiftes materiell langs hele nedstigningen og løs masse må fjernes. Det foreslås også en egen returrute for å unngå møtende gjester i nedstigningen.

Vaieren bør strekkes både lenger opp og lenger ned i "juvet". Dvs. vel 80 meter.

Nedstigningen må oppjusteres med nye bøyler, vaiere og andre tiltak. Tiltakene må også strekkes over hele nedstigningen.

Ingen av disse tiltakene vil føre til større inngrep i landskapet enn det vi allerede har gjennomført. Tvert imot vil slitasjen bli mindre og mer kontrollert. Det er naivt å tro at antall besøkende ikke vil øke i årene fremover, så det må dimensjoneres for dagens antall besøkende og en sterk fremtidig økning. På sikt må mer permanente løsninger etableres men det blir foreslått i forbindelse med besøksstrategien.

Foto : Til venstre ligger dagens nedstigning som skal forbedres som et krisetiltak. På sikt blir det nødvendig med betydelige oppgraderinger av nedstigningen.

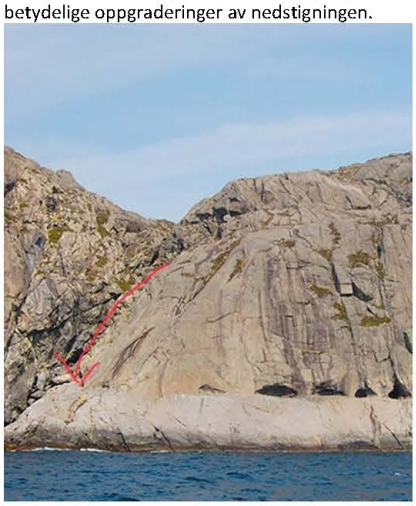

2. Tilføringsstien til Brufjell.

Vi sliter med de tilkomststiene vi har til Brufjellhålene. Den opprinnelige trasèen ble fort nedslitt og ble stengt på grunn av rasfare. Det ble valgt å legge om stien for å unngå rasfaren. Den nye trasèen har blitt tråkket ned av besøkende og har bredt seg ut i 5 breddemeter og mer langs den opprinnelige stien. Deler av denne stien begynner nå også å bli en fare for de reisende grunnet løse steiner. Besøkende sliter med å bevege seg i det fuktige og ulendte terrenget. Vi har gjester fra hele verden og mange av dem kan ikke føre seg i terrenget. Noen kommer med små barn i armene og hund i bånd. Våre stier er dimensjonert for lokalt bruk. Ikke masseturisme.

Det understrekes at de krisetiltak som nå foreslås kun er for deler av ruten ut til Brufjellhålene og at det må jobbes med tiltak langs hele stinettet på sikt. Det tas sikte på å få til nye tiltak i 2020 og årene etter.

Stien er sterkt erodert av vann og mye folk og er ikke tilrettelagt for så stor trafikk. Stien bør bygges i bredde på ca 120 cm +-. Når vi først gjør disse inngrepene er det ønskelig å gjøre det i tråd med de retningslinjer som er satt nasjonalt og vi har i befaring med Geirr Vetti blitt enige om de krisetiltakene som foreslås. Vi har også fått et prisanslag for bygging av steintrapp fra Geirr Vetti for den aktuelle strekningen. Steintrappene bør bygges i stigninger, brostein og grus kan legges i flate partier. Det er viktig å bygge vann og stikkrenner for å få kontroll på vannet, da det har stort skade-potensial. Det kan brukes lokal stein, men mye må kjøpes og flys inn.
Stien som skal repareres i første trinn er vel 70 meter lang og stigning på vel 12 meter, det er ca 100 meter inn til dette fra veien med stor stigning. Steiner må transporteres inn med helikopter.

Foto : Lenger nede går stien i et myrete terreng. Stien blir brattere og mer kuppert lenger oppe.

3. **Parkeringsproblematikken.**

Flekkefjord kommune har tilrettelagt en parkeringsplass på Østebø, ca. 1 km. fra stiens begynnelse. Trafikkøkningen har ført til at folk parkerer langs den smale veien da parkeringsplassen ofte er full. I den travleste sesongen opplever lokalbefolkningen trafikkork på grunn av biler, bobiler og turistbusser. Dette igjen kan føre til at utrykningsbiler ikke når frem til uthavnen Roligheden. På grunn av den store trafikkøkningen så må det igangsettes en rekke tiltak for å begrense og avbøte noen av problemene i påvente av en besøksstrategi.

Trafikken til Brufjell må overvåkes og vegtrafikkloven må håndheves. Kommunen, som har sin administrasjon en halvtime unna, har ikke budsjett til å håndheve trafikkloven på Åna-Sira. Det foreslås å få etablert parkeringsavgift på parkeringen med automat og parkeringsvakt / parkvert i høysesongen som kan etterse at tilreisende ikke parkerer feil og til hinder for trafikken. Dette krever at vi får lagt ut strøm, montert en parkeringsautomat og skilter. Inntektene fra parkeringsautomaten vil bidra til drift av disse tjenestene fra sesongstart neste år.

4. Prosjektledelse.

Flekkefjord kommune har så langt brukt alt fra landbrukssjef til næringssjef som prosjektledere for å løse problemer som oppstår på Brufjell. På grunn av sprengt kapasitet så er ikke dette noen varig løsning. Flekkefjord kommune har etablert en Brufjellgruppe med medlemmer fra kommunens lederteam for å ta avgjørelser som er innenfor de rammer kommunen har og i tett dialog med grunneiere og styret i landskapsvernområdet.

Det jobbes nå med å få etablert en venneforening for Brufjellhålene. I tillegg jobbes det med å håndtere trafikkøkningen samt en lang rekke tiltak i og rundt verneområdet. Dette arbeidet tar tid og vi trenger en dedikert ressurs som kan styre krisetiltakene på kort sikt og å jobbe sammen med kommunen og landskapsvernstyret for å få etablert mer varige strukturer i forbindelse med besøksstrategien. Vi håper at miljødirektoratet kan bidra til å få en slik ressurs på plass til høsten 2019. Det understrekes at kommunen og våre ressurser fortsatt vil bidra til realisering av de tiltak som mø gjøres i Brufjellområdet. Men noen med kompetanse, og kapasitet, må ta over styringen av prosjektet. Slike ressurser har vi i området. Både Smaabyen Flekkefjord, Flekkefjord kommunes reiselivsorganisasjon og Magma Geopark er eksempler på fagmiljøer som kan ta en rolle i prosjektet.

5. Sikkerhet og ambulanse.

Flekkefjord brannvesen og den lokale ambulansen kan ta ansvar for å redde ut skadde fra området, men mangler utstyr og kompetanse. Det bratte terrenget gir behov for bruk av tauredningsutstyr og mannskapet må kurses. Det vises til vedlegg.

Budsjett.

Budsjettet er basert på innhentede priser blant annet fra Geirr Vetti og lokale leverandører av sikringsutstyr.

Nedstigningen til Brufjellshålene fra Brufjell	Kr. 60.000
Tilføringsstien til Brufjell	Kr. 703.000
Parkeringsplass. Videreutvikling. Bedre trafikkavløsning	Kr. 220.000
Prosjektledelse. Leies inn fra relevant org.	Kr. 180.000
Sikkerhetstiltak. Opplæring og utstyr brannvesen og ambulanse	Kr. 137.455
Sum	Kr. 1.300.455

Vedlegg:

- Rassikringsrapport for oppstigningen.
- Brev – sikkerhetsbehov
- Budsjett sikkerhetsutstyr og opplæring.

Vennlig hilsen
På vegne av alle involverte
Hans-Egill Berven
Næringssjef og planlegger i Flekkefjord kommune
Mob: 488 43 483
Email. heb@flekkefjord.kommune.no

Brufjell

Etter ønske fra Hans-Egil Berven sender jeg inn en enkel Økonomi plan, en opplæringsplan og et utstyrs behov for å kunne gjøre redning på en tilfredsstillende måte.
Vi i Flekkefjord brannvesen er positive til å bidra med å sikre beredskapen på Brufjell, vi har i dag urban tauredning i brannvesenet. For å løse en redningsaksjon på Brufjell på en tilfredsstillende måte må det kjøpes inn utstyr, samtidig må det følge opp med opplæring og resertifisering.
Vi tenker å kjøre opplæring for 8 Brannkonstabler.
Antallet er 8 slik at det alltid er noen på vakt som kan denne type oppdrag.
Modellen vi ser for oss er at Brufjell SA eier og vedlikeholder utstyret samt dekker nødvendig opplæring og øvelser.

Økonomi:

Priser er uten moms.

- Taurednings utstyr: (Utstyrs liste medfølger i eget vedlegg) 28640
- Tripod (Godkjent som forankringspunkt/anordning) 14091
- Ekstra seler 4000
- 1.gangs opplæring: (2 dager med instruktør) 15460

Utgifter til deltakere på 1. gangs opplæring (14 timer per deltaker):75264

- Årlig resertifisering av utstyr: 5000 (Her kan det variere noe)
- Årlige øvelser er satt til 4 stk per mann, dette må evalueres: (4 timer per deltaker) :21504
- Utskifting av utstyr etter endt levetid, dette varierer fra del til del men er max 10 år før utstyret må skiftes ut.

Opplærings plan:

Det kommer delvis frem i økonomi planen men skisser det opp her også.

- 1.gangs opplæring med instruktør 14 timer per deltaker.
- Det legges inn at alle som skal drive med redning på Brufjell må øve minimum 4 ganger på dette hvert år.

Det bør nok også tas høyde for at det hvert andre år legger inn større øvelser ute på Brufjell.

Utstyr:

Forankringspunkt til redningsoppdrag var ikke med i utstyrs vedlegget men må være på plass for å få sikker og riktig innfestning.
Tripod (Godkjent som forankringspunkt/anordning)
Vi har 3 klatre seler som ligger i de sekkene vi har i dag men her kan det hende at vi må kjøpe inn flere, det avhenger litt i hvilke metode vi kommer frem til er den beste løsningen ute på Brufjell.
Resten av utstyret kommer i eget vedlegg.

Jeg har brukt Idar Ose i Westcon løfteteknikk i denne informasjons innhentingen og tenker å bruke han i opplærings prosessen.
Er det noe som er uklart er det bare å ta kontakt.

Kai Espen Feed

Fra: Sverre Thele <Sverre.Thele@flekkefjord.kommune.no>
Sendt: fredag 16. august 2019 09:54
Til: Idar Ose <idar.ose@westcon.no>; Cathrine Johannessen Skogen <cathrine@magmageopark.com>; Frode Johannessen <Frode@smaabyen.no>; Idar Ose <oseidar@gmail.com>; Kai Espen Feed <Kai.Espen.Feed@flekkefjord.kommune.no>
Kopi: Magma Geopark <post@magmageopark.com>; Juste Druskiniene <juste@magmageopark.com>; Hans-Egill Berven <Hans-Egill.Berven@flekkefjord.kommune.no>; Jan Sigbjørnsen <Jan.Sigbjornsen@flekkefjord.kommune.no>; Terje Glendrange <Terje.Glendrange@flekkefjord.kommune.no>; Solstrand, Maria-Victoria (fmavmso@fylkesmannen.no) <fmavmso@fylkesmannen.no>
Emne: SV: Ang. sikring Brufjell

Hei, takk for usedvanlig kjapp og grei rapport fra befaringen… Slik vi ser det her, så er det bare å gå i gang med følgende:
2 Det anbefales å skifte vaier og fester til denne, samt renske for løse steiner i siden over tilkomsten så fort det lar seg gjøre.
Så får vi komme tilbake til det andre etter hvert.
Regner med nedstigningen under arbeidet må stenges eller sikres på et vis, kunne være greit med et varsel i forkant om når arbeidet skal skje, om ikke annet kan vi legge det inn på hjemmesiden her.
Når det ellers gjelder jevnlig fjerning av eventuelle steiner fra stien som du er inne på, så er det to lokale bønder der ute som har en del oppsynsoppgaver som vi sikkert kan få involvert i en ordning med oppfølging.

PS. Har lagt til Kay Espen Feed på lista over mottakere.

Mvh.
Sverre Thele
Landbrukssjef
Tlf. 94510875 og E-post: sverre.thele@flekkefjord.kommune.no

Hei Alle sammen,

@Cathrine Johannessen Skogen : Legg til de andre som evt mangler i tråden her så får alle all informasjon ☺

Vi har vært en tur og funnet litt forskjellige sikkerhetsmessige utfordringer.

1 . Kutt i vaieren

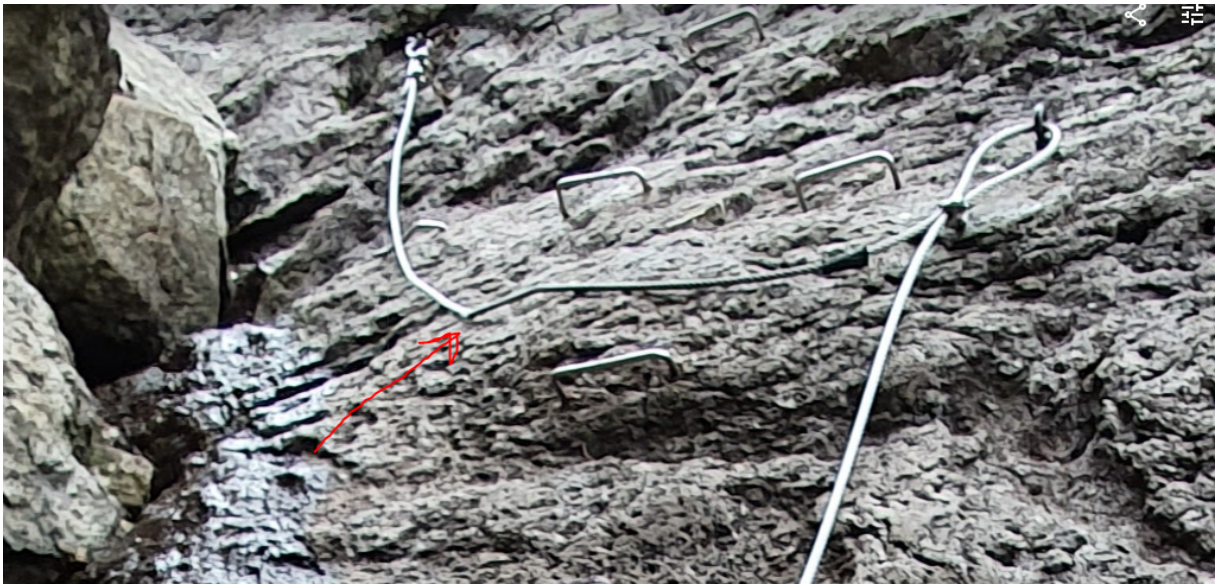

Vi fant et kutt i vaieren, som medfører stor fare for kutt hos de som drar hånden over. I ytterste konsekvens kan dette medføre fall til lavere nivå da en kvepper til og slipper taket. Må utbedres umiddelbart.
Kai Espen i Flekkefjord Brann og Redning ville utbedre dette i morgen. Det er i praksis ikke mulig å enkelt å få til en langvarig fiks, men det bør holde til over helgen og kanskje et stykke ut over neste uke. Vaieren MÅ skiftes

2 Rustne bolter og «quicklinks».
Boltene som holder vaieren samt koblingsstykkene er rustne og må skiftes umiddelbart.

I tillegg er ikke vaieren forskriftsmessig terminert samt at bolten som holder vaieren på midten er ikke beregnet for formålet. SWL på denne, gitt at den i det hele er sertifisert, er bare 250kg.

Dette bør skiftes ut i nær fremtid. Det er da fornuftig å gjøre dette sammen utskifting av vaieren som også må skiftes
Selve utskiftningsarbeidet tar ca 3-4 timer så det er fornuftig å ta dette i sammenheng med andre oppgaver som må gjøres der.

4 Trinnene:
Flere av trinnene var bøyd og skadd. Noen så ut til å ha fått en svak bøy som kan skyldes stor belasting fra mange turgåere, mens de fleste som var bøyd så ut til å ha blitt truffet av steinsprang. I tillegg er de glatte og grunne.
Disse anbefales skiftet til 20mm syrefast kamstål. En kan gå ned til 16mm kamstål, men vi anbefaler 20mm. Det ser ut til at disse kan få disse sponset. Dermed blir selve kostnaden på trinn enten det er 16mm eller 20mm lik, men det tar lenger tid å borre inn 22mm kontra 18mm. Skal testborre et hull for å se hvor lang tid dette tar. Kommer tilbake med pris på dette når det er gjort.

5 Steinsprang:
Som sagt så er flere av trinnene rammet av steinsprang. Når trinnene blir truffet, kan også besøkende blir truffet. Så det må sikres mot steinsprang. En stein på 2kg, som treffer en person i hodet etter å ha hentet fart i 10 til 15 meter, vil være dødelig. Ingen går her med hjelm. Der et to spesielt farlige områder, der steinsprang kan komme fra og det er fra tilkomststien over gjølet og fra fjellveggen/siden over selve gjølet.

Steinsprang ned der jeg har tegnet piler anser jeg som svært farlig og kan medføre stor fare for liv og helse. Det foreslås å renske siden for løse steiner umiddelbart.
Enkel tilkomst fra toppen med tau gjør at dette arbeidet bør være gjort på 2-5 timer alt etter om man møter utfordringer eller ikke. Vi kunne observere en betydelig mengde steiner som vi oppfattet som løse og som kunne komme ned ved stor nedbør, når snøen trekker seg tilbake osv. Her bør en også gjøre årlige kontroller før sesongstart.

Fra stien er det en enkel oppgave å renske og sikre seg mot steinsprang som kan opparbeide seg far ned nevnte skråning og potensielt treffe folk under. Her bør en kanskje få til en ordning med noen lokale for å sjekke og renske ved behov. Slitasje og regn vasker stadig frem nye steiner som utgjør en risiko.

Option 1 Sekundær løype opp:
Jeg og Frode diskuterte og «idemyldret» litt rundt en ny returløype og vurderte muligheten for å opprette en kort Viaferrata opp i siden over dagens tilkomst. Fordelen med en slik rute er at en får lettet trykket på dagens tilkomst. Dagens tilkomst brukes ned, via ferrataen brukes opp. Med opp mot 500 personer om dagen, så bør der være økonomisk grunnlag for dette. Dersom en også får til noe kommersiell drift rundt dette vil det også være bedre tilgang på midler til regelmessig vedlikehold og ettersyn. Terrenget ser relativt greit ut og en kan nok få etablert en rute her uten store problemer. Hva dette vil koste må jeg regne litt på først. Vi så også på nye mulige løyper opp på bortsiden av «Instahulen». Dette blir da i så fall et trinn 2 og må nok prosjekteres for seg selv.

Evakuering.
Vi så også etter mulige evakueringsruter for alvorlig skadde og fant muligens en god, men vi trenger å kjøre et «proof of consept» først. Jeg har snakket med Kai Espen og Flekkefjord Brann og Redning vil da stille med 2 mann, slik at vi i felleskap kan gjøre en vurdering om dette fungerer i praksis. Vi så også på mulighet for rednings fra sjøsiden uten å komme med en god konklusjon.

Legger tilslutt ut klassikerbildet fra hulen tatt med vidvinkel:

@Frode Johannessen Har jeg glemt noe nå?

For å konkludere:
1 Vaier blir «nødfikset» i morgen.
2 Det anbefales å skifte vaier og fester til denne, samt renske for løse steiner i siden over tilkomsten så fort det lar seg gjøre.
3 Det anbefaler å skifte alle trinn ned, til større og kraftigere 16 eller 20 mm kamstål i syrefast kvalitet.

Med vennlig hilsen/ Best regards
Idar Ose
Instruktør/Instructor
Prosjektleder/Project Manager

Westcon Løfteteknikk AS – Egersund - Norway
Langholmveien 24
N-4373 Egersund
Tlf. +47 99 79 00 29